

VÄLISRIIGI DOKUMENTIDE TUNNUSTAMISE ÜLEVAADE

Sisukord

1. CIEC (Convention on the Issue of Multilingual Extracts from Civil Status Records)	2
2. Euroopa Ühenduse liikmesriikide dokumentide legaliseerimisest loobumise konventsioon (Brüsseli 1987 konventsioon) (Convention Abolishing the Legalization of Documents in the Member States of the European Communities)	3
3. Välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise Haagi konventsioon e. <i>Apostille</i> konventsioon (The Hague Convention Abolishing the Requirement for Legislation for Foreign Public Documents)	4
4. Diplomaatiliste esindajate ja konsulaarametnike väljastatud dokumentide legaliseerimise nõude tühistamise Euroopa Konventsioon (London 1968) (European Convention on the Abolition of Legalisation of Documents executed by Diplomatic Agents or Consular Officers)	5
5. Õigusabilepingud Venemaa, Läti, Leedu, Ukraina ja Poolaga	6
6. Soome ja Eesti rahvastikuregistri dokumentide legaliseerimisnõude tühistamise kokkulepe	7
7. Brüssel II määrus	8

1. CIEC (Convention on the Issue of Multilingual Extracts from Civil Status Records)

Konventsiooni tekst: <https://www.riigiteataja.ee/akt/202052012001>

Perekonnaseisuaktide mitmekeelsete väljavõtete väljastamise konventsiooniga ühinemine: <https://www.riigiteataja.ee/akt/201112011002>

Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta: <https://www.riigiteataja.ee/akt/202052012002>

Konventsiooni algus	Kehtivuse algus Eestis	Liikmesriigid	Konventsiooni sisu	Nõuded dokumendile
08.09.1976	24.12.2011 Alates 24.12.2011 tuleb Eestis tunnustada konventsiooni kohaselt väljastatud vormikohast sünni-, abielu- või surmaakti mitmekeelset väljavõtteid (edaspidi CIEC tõend) ilma tõlke ja muu kinnitusega. Alates 19.03.2012 on võimalik väljastada CIEC tõendit Eesti peresündmuste kohta.	Austria, Belgia, Bosnia, Bulgaaria, Cabo Verde, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Makedoonia, Moldova, Montenegro, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Sloveenia, Šveits, Türgi.	CIEC tõendeid tunnustavad konventsiooniga ühinenud riigid ilma formaalsuseta (<i>apostille</i> 'ta) ja tõlketa. CIEC tõend kehtib ainult konventsiooniga ühinenud riikides.	Alates 19.03.2012 on võimalik väljastada CIEC tõendeid Eesti perekonnasündmuse kohta. Tõendit väljastavad maavalitsused ja Tallinna PSA. Eesti asutuse väljastataval tõendil on väljade nimetused eesti ja prantsuse keelses. Lahtrid täidetakse eesti keeles. Konventsiooni alusel väljastatud tõendit ei pea kodanik enam vastavasse keelde tõlkima ega apostilleerima. Tõendeid väljastatakse kui võõrkeelseid korduvaid tõendeid, millelt tasutakse riigilõivu summas 3,19 eurot tulenevalt RLS §-st 329. Konventsioonikohaseid tõendeid ei väljasta Eesti saatkonnad.

2. Euroopa Ühenduse liikmesriikide dokumentide legaliseerimisest loobumise konventsioon (Brüsseli 1987 konventsioon) (Convention Abolishing the Legalization of Documents in the Member States of the European Communities)

Konventsiooni tekst: <https://www.riigiteataja.ee/akt/206082013002>

Euroopa Ühenduse liikmesriikide dokumentide legaliseerimisest loobumise konventsiooniga ühinemine: <https://www.riigiteataja.ee/akt/208032013001>

Välisministeeriumi teadaanne konventsiooni ajutise kohaldamise kohta: <https://www.riigiteataja.ee/akt/206082013003>

Konventsiooni algus	Kehtivuse algus Eestis	Liikmesriigid	Konventsiooni sisu	Nõuded dokumentidele
25.05.1987	19.09.2013 Konventsiooni kohaldatakse ka varasemalt välja antud avalikele dokumentidele.	Brüsseli konventsioonile on alla kirjutanud 11 EL liikmesriiki: Saksamaa, Kreeka, Luksemburg, Holland, Portugal, Suurbritannia, Prantsusmaa, Belgia, Taani, Iirimaa, Itaalia. Brüsseli konventsiooniga on ühinenud kolm riiki: Küpros, Läti, Eesti. Sarnaselt Eestiga on Brüsseli konventsiooni ajutise kohaldamise kohta teinud deklaratsiooni kuus riiki: Prantsusmaa, Belgia, Läti, Taani, Iirimaa, Itaalia. Seega kohaldatakse hetkel konventsiooni 7 riigis – Eestis, Prantsusmaal, Belgias, Lätis, Taanis, Irimaal, Itaalias.	Brüsseli konventsioon tühistab riigisisest õigusest tuleneva avaliku dokumendi legaliseerimisnõude. See tähendab, et konventsiooni kohaldavad riigid tunnustavad konventsiooniosalise territooriumil väljaantud dokumenti ilma formaalsusteta. Konventsiooni kohaldatakse avalikule dokumendile, mis on koostatud liikmesriigi territooriumil ja mida soovitakse kasutada teise liikmesriigi territooriumil või esitada liikmesriigi diplomaatilisele esindajale või konsulaarametnikule, isegi siis, kui nad tegutsevad riigis, mis ei ole selle konventsiooni osaline. Nt kui Eesti dokumenti soovitakse esitada Taani saatkonnale Soomes, on Taani saatkond Helsingis kohustatud dokumenti vastu võtma lisatingimusi esitamata.	Alates 19.09.2013 ei pea perekonnaseisusündmust tõendav dokument, mille on väljastanud Prantsusmaa, Belgia, Läti, Taani, Iirimaa, Itaalia , olema apostillitud. Samuti ei pea apostillima Eesti perekonnaseisudokumenti, mis esitatakse eelnimetatud riikidesse. Kui ametnikul on esitatud dokumendi ehtsuse suhtes põhjendatud kahtlusi, on haldusorganil võimalus teha päring otse dokumendi väljaandnud asutusele. Tuleb lähtuda kaalutusõigusest ning hinnata eelkõige dokumendi sisu ja kontrollida vajadusel fakte, eriti juhul, kui dokumendi esitamise eesmärgiks on elama asumine Eestisse. Dokumendile lisatakse üldjuhul ka kinnitatud tõlge dokumenti vastuvõtva riigi poolt aktsepteeritud keelde.

3. Välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise Haagi konventsioon e. *Apostille* konventsioon (The Hague Convention Abolishing the Requirement for Legislation for Foreign Public Documents)

Konventsiooni tekst: <https://www.riigiteataja.ee/akt/78280>

Välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise konventsiooniga ühinemise seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13184864>

Eesti avaliku dokumendi tunnistuse ehk apostille'ga kinnitamise ja kehtetuks tunnistamise kord: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13238335>

Konventsiooni algus	Kehtivuse algus Eestis	Liikmesriigid	Konventsiooni sisu	Nõuded dokumendile
05.10.1961	30.09.2001 Apostille tunnustatakse tagasiulatuvalt. Seega tuleb vastu võtta ka selliseid apostilliga kinnitatud dokumente, mis on apostilliga kinnitatud enne Eesti ühinemist apostillikonventsiooniga, s.o enne 30.09.2001.	Konventsiooniga ühinenud riikide loetelu: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.authorities&cid=41	Avalik dokument on vaja apostillida, kui seda soovitakse kasutada, riigis, kes on ühinenud Apostille konventsiooniga. Kui avalik dokument on apostilliga kinnitatud, on seda võimalik kasutada kõigis konventsiooniga ühinenud riikides.	Apostillida võib avaliku dokumendi originaali; notariaalselt või ametlikult kinnitatud ära kirja; väljatrukki või väljavõtet. Avalik dokument tuleb apostillida riigis, kus see on välja antud. Apostillimisele ei kuulu avalik dokument: mida soovitakse kasutada riigis, kellega Eesti on sõlminud õigusabilepingu; mis on väljastatud riigis, mis kohaldab Euroopa Ühenduse liikmesriikide dokumentide legaliseerimisest loobumise konventsiooni; mille on väljastanud diplomaatiline- või konsulaaresindaja; mida soovitakse kasutada riigis, kes ei ole ühinenud Haagi konventsiooniga, kellega ei ole õigusabilepingut või kes ei kohalda Euroopa Ühenduse liikmesriikide dokumentide legaliseerimisest loobumise konventsiooni (siis tuleb legaliseerida); rikutud dokument ning kaubandus- või tollimenetlusega seotud haldusdokument. Apostillitud dokumendile lisatakse üldjuhul ka kinnitatud tõlge dokumenti vastuvõtva riigi poolt aktsepteeritud keelde. Eestis kinnitavad avalikke dokumente apostille'ga notarid.

4. Diplomaatiliste esindajate ja konsulaarametnike väljastatud dokumentide legaliseerimise nõude tühistamise Euroopa Konventsioon (London 1968) (European Convention on the Abolition of Legalisation of Documents executed by Diplomatic Agents or Consular Officers)

Konventsiooni tekst: <https://www.riigiteataja.ee/akt/224032011001>

Diplomaatiliste esindajate ja konsulaarametnike väljastatud dokumentide legaliseerimise nõude tühistamise Euroopa konventsiooni heakskiitmine ja volituse andmine: <https://www.riigiteataja.ee/akt/221012011004>

Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta: <https://www.riigiteataja.ee/akt/224032011002>

Konventsiooni algus	Kehtivuse algus Eestis	Liikmesriigid	Konventsiooni sisu	Nõuded dokumendile
07.06.1968	17.06.2011	<p>Austria, Küpros, Tšehhi, Eesti, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Liechtenstein, Luksemburg, Moldova, Holland, Norra, Poola, Portugal, Rumeenia, Hispaania, Rootsi, Šveits, Türgi, Suurbritannia.</p> <p>Londoni 1968.aasta konventsiooniga mitteühinenud riikide Eestis asuvate esinduste (USA, Belgia, Bulgaaria, Kanada, Leedu, Läti, Soome, Taani, Ungari, Ukraina, Venemaa, Valgevene) avalikud dokumendid ei vaja Välisministeeriumi 2010. a aprilli otsusest tulenevalt legaliseerimist tulenevalt rahvusvahelise dokumendisuhtluse lihtsustamise eesmärgist.</p>	<p>Osalisriikide välisesinduste väljastatud dokumendid on vabastatud legaliseerimisnõudest. Seega on Eestis esitatavad ilma lisaformaalsuseta dokumendid, mis on väljastatud konventsiooni liikmesriikide diplomaatiliste esindajate ja konsulaarametnike poolt.</p> <p>Legaliseerimine on formaalsus, millega pädev ametiasutus kinnitab avaliku dokumendi allkirja ja dokumendil oleva pitseri või templi ehtsust või allakirjutanud isiku pädevust.</p> <p>Legaliseerimine ei kinnita dokumendi sisu ega õiguspärasust ning ei määra ette ära dokumendi kasutatavust Eesti õigusruumis.</p> <p>Dokumendi legaliseerimine toimub dokumendi allkirjastanud isiku allkirja ja allkirjanäidise, samuti pitseri ja pitserinäidise või templi ja templinäidise võrdlemise teel.</p>	<p>Välisministeerium legaliseerib nende Londoni konventsiooniga mitteühinenud riikide välisesinduste dokumente, kes on Eestisse akrediteeritud, st kelle konsulaarpiirkond on Eesti, kuid mis ei asu Eesti territooriumil. Londoni konventsiooniga mitteühinenud riikide välisesinduste dokumente, mis on väljastatud kolmandates riikides, on Eestis esitamiseks kõlbmatud ja neid üldjuhul ei legaliseerita.</p>

5. Õigusabilepingud Venemaa, Läti, Leedu, Ukraina ja Poolaga

Õigusabilepingu kehtivuse algus	Õigusabilepingute sisu	Nõuded dokumentidele
<p>1) Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi õigusabi ja õigussuhete leping – 03.04.1994.a. (https://www.riigiteataja.ee/akt/13099214);</p> <p>2) Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni leping õigusabi ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ja kriminaalasjades – 19.03.1995.a. (https://www.riigiteataja.ee/akt/13141764);</p> <p>3) Eesti Vabariigi ja Ukraina leping õigusabi ja õigussuhete kohta tsiviil- ja kriminaalasjades – 17.05.1996.a. (https://www.riigiteataja.ee/akt/13119066);</p> <p>4) Eesti Vabariigi ja Poola Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, töö- ning kriminaalasjades – 07.02.2000.a. (https://www.riigiteataja.ee/akt/79090).</p> <p>Õigusabilepinguid kohaldatakse tagasiulatuvalt.</p>	<p>Lepingupooled tunnustavad vastastikku justiitsasutuste jõustunud otsuseid perekonnaseisuasjades ilma erimenetluseta. Dokumentid tunnustatakse ilma formaalsusteta, ei pea olema legaliseeritud ega apostillitud.</p>	<p>Perekonnaseisuasutusele esitatavad dokumendid peavad olema tõlgitud eesti, vene või inglise keelde. Tõlge peab olema notari, vandetõlgi või konsulaarametniku kinnitatud. Erandid tõlke nõudele tulenevad välislepingutest (CIEC).</p>

6. Soome ja Eesti rahvastikuregistri dokumentide legaliseerimisnõude tühistamise kokkulepe

Kokkuleppe tekst: <https://www.riigiteataja.ee/akt/222062012003>

Eesti Vabariigi ja Soome Vabariigi rahvastikuregistri dokumentide legaliseerimisnõude tühistamise kokkuleppe“ eelnõu heakskiitmine:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/212122011001>

Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta: <https://www.riigiteataja.ee/akt/222062012004>

Lepingu jõustumine	Lepingu sisu	Nõuded dokumentidele
01.07.2012	Lepingu kohaselt ei vaja teise lepingupoole territooriumil legaliseerimist ega muu formaalsuse täitmist, s.h apostille'ga kinnitamist inglise keelsed väljavõtted perekonnaseisuandmetest, mis on väljastatud vastavate lepingus märgitud ametkondade poolt.	<p>Lepingupoole territooriumil ei vaja legaliseerimist ega muu samalaadse formaalsuse täitmist, s.h apostille'ga kinnitamist järgmised väljavõtted:</p> <p>Eesti Vabariigi poolt väljastatud: sünnitõend, surmatõend, abielutõend, abielulahutuse tõend, abieluvõimetõend, rahvastikuregistri väljavõtte ja nime muutmise otsus (nimemuutuse tõend).</p> <p>Soome Vabariigi poolt väljastatud: rahvastikuregistri väljavõtte, Soome Evangeelse luteri kiriku või Soome ortodoksse kiriku liikme kohta registri tõend ja Soome õiguse järgi väljastatud abiellumise võimet kinnitav tõend.</p> <p>Väljavõtted peavad olema inglise keeles, kinnitatud pitsati või ametliku templiga, olema alla kirjutatud pädeva ametiisiku poolt ja sisaldama allakirjutanud isiku ametikoha nimetust.</p> <p>Nimetatud dokumente väljastavad Eestis maavalitsused (k.a Tallinna PSA), valla- ja linnavalitsused, rahvastikuregistri volitatud töötaja AS Andmevara ja Eesti välisesindused.</p> <p>Soomes väljastavad nimetatud dokumente magistraadid (rahvastikuregistri väljavõtted, Soome õiguse järgi välisriigis abiellumise võimet kinnitav tõend), Soome evangeelse luteri kiriku kogudused ja Soome ortodoksi kiriku keskregister (abieluvõimetõendid, ainult oma liikmete kohta väljavõtteid – „virkatodistus“, mis on sama õigusliku tähendusega kui rahvastikuregistri väljavõtte, Soome evangeelse luteri kiriku või Soome ortodoksse kiriku liikmeregistri tõendeid).</p> <p>Korduva inglise keelse tõendi väljastamise eest maavalitsuses (ka Tallinna PSA-s) tasutakse riigilõivu. Rahvastikuregistri väljavõtte on riigilõivuvaba.</p>

7. Brüssel II määrus (Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000)

Määruse tekst: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R2201:ET:HTML>

Praktiline juhend 2003. aasta Brüssel II määruse kohaldamise kohta: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_new_brussels_ii_et.pdf

Brüssel IIa määruse art. 39 alusel väljastatav tõend

Määruse kehtivuse algus	Kehtivuse algus Eesti suhtes	Määruse sisu	Nõuded dokumendile
Määrust kohaldatakse alates 01.03.2005 kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides peale Taani. 01.05.2004 liikmeks saanud kümne uue liikmesriigi (s.h Eesti) puhul loetakse Brüsseli II määruse jõustumise kuupäevaks 01.05.2004.	Jõustus 01.05.2004.	Määrus on liikmesriikides vahetult kohaldatav ja siseriikliku õiguse suhtes ülimuslik. Määrust kohaldatakse muu hulgas dokumentide suhtes, mis on ametlikult koostatud või autentsena registreeritud. Määrusega reguleeritakse küsimusi, mis puudutavad abielulahutust, kooselu lõpetamist või abielu kehtetuks tunnistamist, samuti vanemlikku vastutust hõlmavaid otsuseid (vanemliku vastutuse tekkimine, teostamine, üleandmine, piiramine või äravõtmine; suhtluskord; eestkoste ja lapse paigutamine kasuperesse või hooldeasutusse; lapse varaga seonduvate kaitsemeetmete suhtes). Määrus ei kohaldu ülalpidamiskohustuse, põlvnemise või vaidlustamise, lapsendamise,	Ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsust tunnustatakse teistes liikmesriikides ühegi erimenetluse järgimist nõudmata. Eelkõige ei nõuta erimenetluse järgimist liikmesriigi perekonnaseisuregistrite ajakohastamise puhul, mille aluseks on abielulahutus, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist käsitlev kohtuotsus, mis on tehtud liikmesriigis ja mida ei ole selle liikmesriigi õiguse kohaselt võimalik edasi kaevata. Pädev kohus või asutus võib määruse art. 39 tulenevalt poole nõudel anda välja abieluasju käsitleva kohtuotsuse tõendi ja vanemlikku vastutust (hooldusõigus) käsitleva kohtuotsuse tõendi, kasutades määruse I (abielulahutus) ja II (vanemlik vastutus) lisas esitatud

		<p>emantsipatsiooni, lapse nime ja eesnimede ning abieluvaraga seotud küsimuste suhtes.</p> <p>Määruse alusel antakse välja art. 39 (abieluasju käsitleva kohtuotsuse tõend ja vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tõend), art. 41 lõikes 1 (suhtlusõigust käsitleva kohtuotsuse tõend) ja 42 lõikes 1 (tõend lapse tagasitoomise kohta) sätestatud tõendeid. Tõenditele on kehtestatud tüüpvormid, mis on määruse lisades (lisad I-IV).</p> <p>Nõukogu määrus (EÜ) 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000, kohaldub ka abielu lahutamisele perekonnaseisuasutustele.</p> <p>Seetõttu peavad ka abielu lahutanud perekonnaseisuasutused väljastama eelnimetatud määruse art. 39 sätestatud tõendi.</p>	<p>tüüpvormi. Tõend jõustub ainult kohtuotsuse täitumise piires. Tõendi puhul apostillkohustus puudub.</p> <p>Brüssel II määruse art. 39 alusel väljastatav tõend on Euroopa Liidus kehtiv dokument, mis tõendab abielu lahutamist. Tõendit peavad aktsepteerima kõik EL liikmesriigid. Ainult Taani suhtes määrust ei kohaldata. Määruse kohaselt väljastab perekonnaseisuasutuse ametnik tõendi ainult tema asutuse poolt lahutatud abielu kohta, s.t perekonnaseisuasutus ei väljasta tõendit kohtu lahutuse ega teise perekonnaseisuasutuses või notari juures toimunud lahutuse kohta. Art. 39 tõend väljastatakse kodaniku taotlusel. Perekonnaseisuasutuse ametnik trükib välja Brüssel IIa määruse kohase tõendi ning sellele lisab eesti keelse abielulahutuse esmase või korduva tõendi. Kui kodanikul on esmane või korduv tõend olemas, siis täiendavalt ei ole vaja korduvat tõendit väljastada. Kui väljastatakse korduv tõend, siis selle eest tuleb tasuda riigilõivu.</p> <p>Art. 39 alusel väljastatavat tõendit ei väljastata digitaalselt.</p>
--	--	---	--